

Til lovforslag nr. L 66. Betænkning afgivet af Det Energpoltiske Udvalg den 6. december 1995

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om elforsyning

(Afrekning af elektricitet fra decentrale kraftvarmeværker m.v.)

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til miljø- og energiministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Nogle af udvalgets spørgsmål er sammen med miljø- og energiministerens besvarelse heraf optrykt som bilag til betænkningen.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Danske Elværkers Forening,
Danske Fjernvarmeværkers Forening og
Elsam.

Der er af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Miljø- og energiministeren har over for udvalget oplyst, at det er en klar forudsætning for lovforslaget, at resultater fra elværkernes af-rapportering i slutningen af 1995 som led i den integrerede ressourceplanlægning vil blive inddraget i arbejdet med den nye energihandlingsplan.

I energiplanarbejdet vil den fremtidige eludbygning blive analyseret med sigte på at opnå den miljømæssigt og økonomisk mest optimale energiforsyning.

Udnyttelse af overskudsvarme fra de centrale kraftværker og udbygning med decentral kraftvarme er et af de vigtigste og økonomisk mest rentable virkemidler til at reducere energisektorens miljøbelastning. Miljømæssige og samfundsøkonomiske konsekvenser af denne udbygning, herunder betydningen af eloverløb, vil blive analyseret i energiplanarbejdet. I analyserne vil også indgå betydningen af en elektrisk forbindelse under Storebælt.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis, Det Radikale Venstres og Centrum-Demokraternes medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* (Venstres, Det Konservative Folkepartis og Fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Mindretallet finder, at den meget brede og generelle beføjelse, som gives ministeren, er dybt bekymrende. Loven åbner mulighed for, at den til enhver tid siddende minister kan pålægge elforbrugerne en vilkårlig stor udgift uden yderligere parlamentarisk kontrol.

Der vil specielt i det jysk-fynske område være en betydelig overkapacitet i den næste 10-års-periode.

Elsams analyser viser, at der på grund af den bundne elproduktion også vil opstå et betydeligt eloverløb. Eloverløbet vil andrage 1 TWH i løbet af kort tid ved en samlet decentral udbygning i Elsamområdet på 1450 MW. Tilgang derudover og yderligere vindkraft vil forværre situationen væsentligt.

Det er derfor vigtigt allerede nu at sende nogle klare signaler til planlagte og vedtagne - men endnu ikke iværksatte - nye decentrale kraftvarmeværker om, at forudsætningerne for udbygningshastigheden har ændret sig så markant, at der kan gives længere frist til at udfase eksisterende fjernvarmeforsyninger. Det gælder især biomassebaseret fjernvarme bl.a. for at give plads til industriel kraftvarmeudbygning med en tilbagebetalingstid under 5 år. Loven burde derfor allerede nu beskrive, hvorle-

des CO₂-10-øren og andre støtteelementer vil blive udfaset.

Af miljø- og energiministerens mange svar fremgår det, at Energistyrelsen ikke har gennemført egne analyser, idet ministeren gang på gang henviser til, at sådanne analyser først kan gennemføres i forbindelse med revisionen af Energi 2000. Dette giver et løst og ufuldstændigt grundlag at gennemføre lovforslaget på.

Ministerens svar begrundes således på ingen måde, at det er nødvendigt at haste lovgivningen igennem Folketinget. Eventuelt bør lovgivningen som et minimum afvente resultatet af elværkernes IRP-planlægning og revisionen af energiplanen.

Ministeren indrømmer i sit svar til udvalget, at der vil forekomme eloverløb.

Ministeren antyder samtidig, at eloverløbet ikke vil forøge CO₂-reduktionsomkostningen væsentligt.

Denne forklaring følger mindretallet sig ikke trykke ved, medmindre eloverløbet kan erstattes kul, olie eller gas. Særlig i det omfang det er vandkraft, der erstattes, vil denne elproduktion medføre et øget CO₂-udslip.

Ministeren har end ikke sandsynliggjort, at den fortsatte decentrale udbygning vil gavne miljøet, og miljøet kan altså heller ikke begrunde den fortsatte udbygning.

Der er meget, der taler for, at målene i Energi 2000 for det jysk-fynske område allerede er opfyldt i år 2000, altså 5 år før tiden.

Det er krystalklart, at den planløse udbygning vil være i direkte strid med § 5 og § 13a i elforsyningsloven, som pålægger elværkerne at gennemføre en planlægning, der »afvejer kapacitetsudbygning og energibesparelser«. Den nye § 9 a har ikke forpligtet ministeren til at udøve sine beføjelser i overensstemmelse med § 5 og § 13a. Det er betænkeligt, at det ikke fremgår af lovforslagets bemærkninger eller ministerens svar, at det er hensigten.

Ændringsforslag

Af et mindretal (V), tiltrådt af et mindretal (KF og FP):

Til § 1

1) Det under *nr. 1* foreslåede § 9 a, stk. 1, affattes således:

»Elforsyningsvirksomheder, der transporterer elektricitet, skal aftage elektricitet, der fremstilles af decentrale kraftvarmeværker i kombineret produktion eller af elproduktionsanlæg, der anvender biogas, affald eller andre fornyelige brændsler eller vedvarende energi. Betalingen for den leverede elektricitet skal fastsættes således, at betalingen svarer til elforsyningens omkostninger ved at producere og transportere elektricitet, herunder brændsels- og driftsomkostninger og langsigtede sparede anlægsomkostninger. Ved fastsættelsen af de langsigtede anlægsomkostninger skal der tages hensyn til de i lovens § 1, stk. 1 og 2, nævnte formål.«

2) I den under *nr. 1* foreslåede affattelse af § 9 a, stk. 2, indsættes efter »elektricitet og« ordene: »i overensstemmelse med § 13 a«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Ved ændringsforslaget foreslås den af miljø- og energiministeren foreslåede affattelse af § 9, stk. 1, ændret på tre punkter:

- 1) Der bør alene være aftagepligt for den del af elproduktionen på de decentrale kraftvarmeværker, der produceres i kombineret produktion.
- 2) I lovforslagets affattelse af § 9 a, stk. 1, opregnes en række omkostninger, der kan indgå i beregningen for prisen på elektriciteten. Blandt omkostningerne nævnes »m.v.«. Med ændringsforslaget udgår »m.v.«, idet forslagsstillerne ønsker, det af lovtæksten præcist fremgår, hvilke omkostninger der kan indgå i prisen.
- 3) Prisen for den leverede elektricitet bør svare til de for elselskaberne sparede omkostninger i overensstemmelse med den af miljø- og energiministeren pålagte IRP-planlægning, jf. elforsyningslovens § 13 a.

Til nr. 2

Der vil være tale om udbygning i takt med behovet herfor i henhold til IRP-planlægningen efter elforsyningslovens § 13 a.

Martin Glerup (S) nfm. Henning Gjellerod (S) Erik Mortensen (S) Helge Mortensen (S)

Inger Bierbaum (S) Anni Svanholt (SF) Kristen Touborg (SF)

Elsebeth Gerner Nielsen (RV) Peter Duetoft (CD) Peter Hansen-Nord (V)

Knud Enggaard (V) Erik Jacobsen (V) Jens Vibjerg (V) Eva Møller (KF)

Pernille Sams (KF) Niels J. Langkilde (KF) Kim Behnke (FP) fmd.

Enhedslisten og Dansk Folkeparti havde ikke medlemmer i udvalget.

Bilag

Nogle af udvalgets spørgsmål til miljø- og energiministeren og dennes besvarelse heraf

Spørgsmål 12:

Hvordan vurderes de samfundsøkonomiske fordele ved en accelereret tilslutning af ikkeelværksejede kraftvarmeværker, hvis det er nødvendigt at eksportere strømmen til udlandet til priser, der ligger langt under produktionsomkostningerne?

Svar:

Der kan, hvis en stor del af strømmen produceres på kraftvarmeværker – centrale som decentrale – opstå overproduktion af el i forhold til elforbruget. Denne overproduktion har ikke noget at gøre med den midlertidige overkapacitet, men er især begrundet i, at en stor del af elproduktionen er bundet til en given varmeproduktion.

Eksport af eloverløb til nabolandene er én metode til at løse problemet med eloverløb. Hvis der ikke samtidig er overproduktion på Sjælland og i Jylland/Fyn vil en elforbindelse under Storebælt også kunne bidrage. Varmeakkumulatorer er en billigere metode til at reducere eloverløbet, men de kan kun anvendes, når der er overløb i en del af døgnet. Det vurderes derfor, at kun en mindre del af overløbet må sælges med tab. Detaljerede beregninger på eloverløbets størrelse udarbejdes i forbindelse med energiplanarbejdet. De samfundsøkonomiske omkostninger ved eloverløbet kan først vurderes på grundlag heraf. Kraftvarmeværkernes ejerforhold har ingen indflydelse på samfundsøkonomien.

Spørgsmål 13:

Finder ministeren det er rimeligt, at elselkaberne pålægges CO₂-reducerende virkemidler, der koster væsentligt mere pr. sparet ton CO₂ end det omkostningsniveau, der betragtes som rimeligt inden for andre områder som f.eks. trafikområdet?

Svar:

Under ledelse af Trafikministeriet pågår der i øjeblikket et analysearbejde, der bl.a. skal af-

klare, hvad de samfundsmæssige omkostninger er ved at reducere CO₂-emissionen fra transportsektoren. Disse analyser forventes at foreligge i begyndelsen af 1996. Der er derfor ikke i øjeblikket mulighed for at sammenligne omkostningerne ved CO₂-reduktion i elsektoren og på trafikområdet.

Spørgsmål 16:

Ministeren bedes beskrive, hvorledes det sikres, at udbygningen med decentral, industriel og lokal kraftvarme, som skal fremmes med lovforslaget, sker i overensstemmelse med den gældende IRP-lovgivning, »som skal sikre, at elforsyningen afvejer kapacitetsudbygning og energibesparelser i forbindelse med planlægningen af det fremtidige elsystem«.

Svar:

Formålet med loven er at sikre, at elafregningsprisen fremover afspejler elsystemets langsigtede sparede omkostninger. Dette har hidtil været praksis, så lovforslaget sikrer blot, at vilkårene for den decentrale kraftvarme ikke forringes. Udbygning med kraftvarme giver i sig selv en energibesparelse i forhold til adskilt el- og varmeproduktion. At en mindre del af elproduktionen vil give anledning til eloverløb, reducerer ikke denne energibesparelse nævneværdigt. Muligheder for yderligere elbesparelser som resultat af elværkernes IRP-planlægning vil blive vurderet, når denne planlægning foreligger.

Spørgsmål 18:

Ministeren bedes endvidere oplyse konsekvenserne af en decentral udbygning i Elsamsområdet i forhold til Energi 2000, herunder omfanget af eloverløb og meromkostninger for elforbrugerne og for staten.

Svar:

Realiseringen af potentialet for decentral, herunder industriel kraftvarme i Elsams område, som skønnet i svar på spørgsmål 17, vil bi-

drage til at reducere landets samlede CO₂-emission med ca. 8 pct. i 2005 i forhold til 1988. Eloverløb er en konsekvens ikke alene af den decentrale kraftvarmeproduktion, men også af central kraftvarme og vindkraftproduktion.

I forbindelse med energiplanarbejdet vurderes omfanget af eloverløbet. De detaljerede beregninger er ikke færdige, men et foreløbigt groft skøn er, at eloverløbet andrager i størrelsesordenen 600-700 GWh på landsplan i år 2005. Hvilke omkostninger der er forbundet hermed, afhænger af, hvordan eloverløbet anvendes. Fordeles omkostningen ud på hele elforbruget, vil overløbet næppe give anledning til nogen mærkbar prisstigning for den enkelte forbruger, uanset hvad eloverløbet anvendes til. Med hensyn til statens udgifter til den decentrale kraftvarmeudbygning er det indkalkuleret i det samlede regnskab for CO₂-afgiften og -refusion, herunder elproduktionstilskud til decentral kraftvarme og anlægstilskud til industriel kraftvarme.

Spørgsmål 30:

Ministeren bedes endelig oplyse, hvilken omkostning elforbrugerne i de to områder pålægges som følge af denne udbygning. (Omkostningerne ønskes opgjort samlet pr. område)?

Svar:

Når der ikke er overkapacitet i elsystemet, pålægges elforbrugerne ingen ekstra omkost-

ninger som følge af den decentrale udbygning. I den nuværende situation med overkapacitet i Elsams område udgør ekstraomkostningerne for elselskabet og dermed elforbrugerne den effektbetaling, der er en del af afregningsprisen til de decentrale anlæg. Ekstraomkostningerne afhænger således af det decentrale værks drifttimer og driftform. Det vurderes, at for hver 100 MW der udbygges med, uden at der er et elmæssigt behov, koster det forbrugerne mindre end ½ øre/kWh, indtil der er elmæssigt behov for kapaciteten.

Etablering af ny kapacitet reducerer CO₂-emissionen. Omkostningerne ved at reducere CO₂-emissionen på denne måde svarer til, at det også fandtes hensigtsmæssigt at fremrykke Nordjyllandsværket.

Spørgsmål 37:

Ad besvarelse af spørgsmål 18, jf. bilag 23

Ministeren bedes oplyse, hvor stort et eloverløb ministeren er villig til at acceptere, og hvilke foranstaltninger ministeren i givet fald vil træffe for at sikre, at det af ministeren acceptable tal for eloverløb ikke overskrides?

Svar:

Der er forskellige tekniske muligheder for at løse problemet med eloverløb. De forskellige tekniske virkemidler skal analyseres nærmere, før der kan tages stilling til, hvordan eloverløbet skal anvendes, og hvor stort et eloverløb der ud fra en samfundsøkonomisk vurdering kan accepteres.